

Byggnadsvästen

Tidning till medlemmar i Byggnads Väst årgång 3, nr 3, september 2012

Ställde gärna upp, för alla andra

Läs mer:
Skaffa säkerhet sid 5
Fick silversten sid 7
Männen i hetluften sid 10, 11
Europalärdom sid 13, 14

Väst
BYGGNADS

**OS-brons till
Johan!**

Stugor att hyra

Medlemmar i Byggnads Väst kan hyra en av regionens fyra stugor på Gullholmsbaden eller Tanum-Strand. Priset är förmånligt. Under höstperioden finns allt som oftast ledig tid och det går att hyra kortare perioder t ex en helg. Boka en lugn och ro-vistelse vid havet. Du ångrar dig inte!

Ring Yvonne Andersson för att boka och få mer info, 010-601 13 88.

Hösten kan knappast kallas grå. Långt in i november bjuder naturen på färgprakt. Se hus och miljö på gullholmen.com/alt_tanumstrand.se

Nya lokaler i Borås

Medlemmar och andra som behöver besöka Byggnads Väst i Borås har nu en ny adress att gå till. På Magasinsgatan 10 intill järnvägsstationen i Borås ligger kontoret på andra våningen. Lokalerna kommer att hysa fler fackförbund inom en snar framtid.

Magasinsgatan 10 i Borås är den nya adressen för Byggnads Västs Boråskontor.

Senaste nytt

Du kan få reda på det senaste som hänt i byggvärlden genom att gå in på Byggnads hemsida, www.byggnads.se. Där kan du också logga in som medlem med person- och medlemsnr (finns på Byggnadsarbetarens sista sida).

Vinn fyra trisslotter.

Vad föreställer bilden? Fyra trisslotter sänds till den medlem vars rätta svar dras först.

Vinnare i Byggvästen nr 2, 2012 blev Bertil Abrahamsson, Göteborg. Rätt svar: Bilden föreställde en cykelkedja.

Skriv före 30 sept 2012 till: *Trisslottävlingen, Byggvästen, Olof Palmes Plats 1, 413 04 GÖTEBORG* eller marie.thegerstrom@byggnads.se (glöm ej namn, adress och person- eller medlemsnummer).

Omslagsbild: Läs om dem som fick gå ut i en strejk som var den längsta på många, många år i Byggnads historia, sid 9.

Här ställer du, och får svar på, dina fackliga frågor

Byggnads Nu!

010 – 601 10 00

byggnadsnu@byggnads.se

Medlemsservice, avgifter
010-601 14 14

medlemsservice.vast@byggnads.se

A-kassan i regionen

Regionkontor
Andersbergstringen 104
300 04 HALMSTAD
Telefon: 010-601 18 00
E-post: a-kassan@byggnads.se

Öppettider:
Endast bokade besök.

Telefontider:
Månd-torsd 8-11.30, 13-15
Fred 8-11.30

Obs! Alla handlingar sänds till Arjeplog

Kassakort skickas till: Byggnads a-kassa, FE36, 930 87 ARJEPLOG

Alla övriga handlingar till:
Byggnads a-kassa, FE36,
930 88 ARJEPLOG

Byggnads Väst har fem kontor.

Ring, maila eller kom på besök!

Alla kontor

Tel: 010-601 10 09

Medlemsservice: 010-601 14 14

Mail: vast@byggnads.se

Göteborg (regionkontor)

Olof Palmes Plats 1 (vid Järntorget)
413 04 GÖTEBORG
Fax: 031-774 33 77

Borås

Magasinsg 10, 2 tr
504 35 BORÅS
Fax: 033-12 06 48

Halmstad

Andersbergstringen 104
302 55 HALMSTAD
Fax: 010-601 13 98

Skövde

Box 417 (Besök: Torggatan 18, vån 3)
541 28 Skövde
Fax: 0500-44 75 09

Trollhättan

Swedenborg Center
Lasarettsvägen 9
461 52 TROLLHÄTTAN
Fax: 0520-48 92 99

Öppettider på samtliga kontor:

Månd - torsd 8-12, 13-16, fred 8-12 (även dag före "röd dag"/afton)
Obs! Skövde Må-to 9-12, 13-15, fred 9-12
Har du svårt att komma dessa tider?
Ring! Vi hittar en tid som passar bättre.

Telefontider på samtliga kontor:

Månd - torsd: 8-12, 13-16
Fred: 8-12, 13-15 (Medlemsservice 8-12)

Tidningen Byggvästen

utkommer med fyra nummer per år
Adress: Byggvästen, Olof Palmes
Plats 1, 413 04 GÖTEBORG

Ansvarig utgivare: Tomas Emanuelsson
Redaktör; text & foto (om ej annat anges):
Marie Thegerström, 010-601 14 39,
marie.thegerstrom@byggnads.se
Redaktionskommitté detta nummer:

Tomas Emanuelsson, Sture Pettersson,
Anders Kööhler, Magnus Olofsson,
Martin Johansson, Kent Norberg,
Jack Rolka, Charlotte Beijmyr.
Tryck: Sjuhäradsbygdens Tryckeri AB

Ordföranden har ordet

Starkare, stoltare och tryggare.

Var står vi? Vart ska vi? Hur tar vi oss dit?

Det är frågor Byggnads Väst kommer att arbeta med under hösten.

Var vi står kan vi nu se, efter ett drygt halvår med att vara en stor region istället för fyra avdelningar, och vart vi ska kan tyckas vara lätt. Vi ska ha en stark organisationsgrad, de flesta i branschen ska välja att vara medlemmar, för att skydda våra avtal. Kollektivavtalen, som bärs av att vi är många, skyddar oss mot lönesänkningar och andra negativa effekter.

Avtalen måste ständigt utvecklas och förstärkas. Det görs genom avtalsförhandlingar. För att vi ska veta var vi behöver förstärka och utveckla behövs dina tankar och idéer. För att du ska höras behöver du kunskap i hur vår organisation fungerar och varför vi finns. Läs om en jättebra kurs på sid 5.

För har du funderat på det? Varför finns facket? Det är nog många som inte riktigt vet. För att vi inte ska behöva fundera behöver vi veta hur arbetsmarknaden fungerar och vad som är alternativen. Arbetarrörelsen i Sverige kom igång lite senare än nere i Europa, på grund av att vi var ett väldigt fattigt och slitet land på 1800-talet. Ett land som styrdes av en liten och egenkär adel. Då startade fattiga arbetare det som efter några årtiondens hårda strider skulle bli den svenska arbetarrörelsen. En rörelse som blev tvådelad, en del var facken, den andra det socialdemokratiska partiet.

De två byggde upp ett välfärdsamhälle under 1900-talet. I det bygget var starka och fristående fackföreningar en grundsten. Vi utvecklade avtal för att känna trygghet och för att kunna tjäna en lön att leva på. Genom att bygga upp en arbetsmarknad där arbetsgivare och arbetare var lika starka flyttade samhället fram till en fungerande välfärdsstat. Styrkan var sammanhållning, att vi ställde upp för varandra och var många. Arbetsgivarnas styrka var pengar.

Nu påstår många att detta inte gäller längre, facket har gjort sitt, vi har ju bra

löner och villkor. Vi är starka som enskilda och arbetsgivarna är våra kompisar och vill bara väl. Så nu behövs inte facket längre! Det skriker de nyliberala partierna ut med hjälp av sina tidningar samt i övrig media.

Tror ni på det? Att vi kommer att ha en lön som går att försörja sig på genom 40 timmars arbete i veckan? Arbetsplatser där ingen ska behöva vara rädd för att skada sig eller bli sjuk.

Det som förundrar mig är att det får jag höra ofta av killar som sitter i boddarna, "Ni behövs inte längre".

Det vill jag bemöta "Lyft på huvudena och titta på vad som händer!"

Hur behandlas utländsk arbetskraft på arbetsplatserna? Har de löner som gör att de kan livnära sig här på 40 timmar i veckan? Nja, knappast. Varför har dödsfall och skador ökat på arbetsplatserna under de senaste åren? Det vi ser är arbetsgivarnas rätta ansikte. Då menar jag inte bara de som kör små företag i "skogen". Utan hur det ser ut på flera av våra stora bolags arbetsplatser.

Behövs vi? Ja, om vi inte vill tappa våra lönenivåer och vår arbetsmiljö, behövs facket.

Vi behöver även ha en fungerande demokrati där vi tillsammans bestämmer vart vi ska gå. Demokrati kräver ett visst engagemang, ditt!

Byggnads Väst börjar se linjer och strukturer i regionen. Vad och inom vilka områden vi behöver utveckla och stärka oss. Hjälp gärna till! Hör av dig.

Tomas Emanuelsson
Ordförande Byggnads Väst

Kort och gott

Arbetslösheten

Den 31 juli 2012 var 2 273 personer inom byggbranschen (många yrken) i Västra Götaland öppet arbetslösa eller i program (jobb- och utvecklingsgarantin, ungdomsgarantin, arbetsmarknadsutbildning eller arbetspraktik). Därav var 787 lärlingar (557 under 25 år). I Hallands län var motsvarande siffror 286 personer öppet arbetslösa eller i program, varav 94 var lärlingar (62 under 25 år).

I GR-området (tretton samarbetsande kommuner i Västsverige) fanns 1 128 personer arbetslösa/i program, varav 347 är lärlingar (237 under 25 år).

Betala a-kassa även om du är arbetslös

En och annan medlem i a-kassan har råkat illa ut, missat ersättning, vid arbetslöshet för att man trots att avgiften skulle dras från den kommande ersättningen. Det gör den inte. Missa alltså inte att betala a-kasseavgifter även om du är arbetslös.

Pensionärsmöten

Följande datum i höst träffas Byggnads Västs pensionärer i Göteborg.

10 okt kl 12, 14 nov kl 12 och 12 dec kl 11.

Alla mötena hålls i AFIGs lokaler, Järntorget 7, vån 5, Göteborg. Kaffe och smörgås samt lotteri. *Frågor ställs till Bertil Abrahamsson, 031-26 69 97.*

Grattis till tredjeplatsen

Byggnads Väst gratulerar *Christian Nilsson, Emil Ernström* och *Pontus Erikson* till en hedrande tredjeplats i Byggnads tiokamp för unga medlemmar. Den hölls som vanligt på Rönneberga kursgård på Lidingö i månads-skiftet juni-juli. Ca trettio lag deltog. Bra jobbat killar!

Övriga två Byggnads Väst-lag fick placeringar längre ner på listan.

Alla medlemmar tillhör någon av Byggnads Västs 30 medlemskretsar. Bostadsorten avgör vilken. Det är på möten i medlemskretsarna medlemmar får den information som ofta efterfrågas. Och det är här man kan driva och väcka frågor om vad man vill förändra på jobbet och i sin fackförening. Lita inte på att någon annan gör detta. Välkommen på möte!

De medlemskretsar som inte har anons här har oftast redan haft sitt möte.

Kontaktpersoner och mer info finns på hemsidan, www.byggnads.se/vast (klicka på Medlemskretsar) eller ring ditt närmaste Byggnadskontor se sid 2.

Bengtstors

Torsd den 22 nov kl 16.45
Restaurang Tjuren, Ed

Lysekil

Onsdagen den 19 sept 2012 kl 18.30
Lysekils Folkets hus

Trollhättan

Tisdag den 18 september kl 17
Swedenborg Center, Byggnads kontor,
Trollhättan

Vänersborg

Tisd den 25 sept kl 18
Tisd den 6 nov kl 18
LO-sektionen, Nygatan 14, Vänersborg

Strömstad

Möten efter önskemål. Ring 010-601 14 23

Uddevalla

Torsdagen den 20 september kl. 18.30
Lotcen, Kungsgatan 30, Uddevalla
Folksam medverkar och informerar
om olika försäkringar och skydd.
Anmäl senast 17 sept till 010-601 14 28

Åmål/Mellerud

Torsd den 20 sept kl 18.30
ABF-lokalen, Åmål

Mariestad

Tisd den 18 sept kl 19
Byggnads lokal, Komministerg 16,
Mariestad
Vi pratar om höstens aktiviteter.

Östra Skaraborg

Torsdag den 27 september kl 17
Byggnads lokaler, Torgg 18, Skövde
Info från kongress och regionfullmäktige

Vara

Måndag den 29 oktober kl 18.30
Rosa huset, Vara

Skara-Götene

Onsdag den 19 september kl 18.30
HSB: s samlingslokal, Skara

Lidköping

Måndag den 24 sept kl 18.30
Läktarsalen, Folkets hus, Lidköping

Ale

Tisdag den 18 september kl 17
Folkets hus, Nol

Härryda

Onsdag den 26 sept kl 17.30
ABF-huset, Mölnlycke

Stenungsund

Torsdag den 20 sept kl 17
Måndag den 5 nov kl 17
Stenungsunds kommunhus

Borås

Måndag den 24 sept kl 18
Byggnads kontor, Magasinsg 10, Borås.

Tranemo

Tisdagen den 25 september kl 18
Folkets hus, Ulricehamn

Varberg

Torsdag den 20 sept kl 18.30
Folkets hus, Varberg
Gäst: Jana Nilsson, kommunalråd (S)
om bostadsbyggande i Varberg

Hylte

Torsdag den 15 nov kl 18.30
Simning, Örnahallen, Hyltebruk

Halmstad

Tisdag den 11 dec kl 17
Rejmes bowlingcenter

Liten ordlista

Ord som används i mötessammanhang ingår inte alltid i vardagsspråket. Här följer några "översättningar".

Justeringsman, person som granskar och godkänner protokoll

Konstituera, genom formella beslut

grundat ex en förening alt fördela poster i styrelse

Motion, skriftligt förslag från en eller flera medlemmar t ex till kongress, fullmäktige eller årsmöte

Nominera, utse som kandidat inför val

Suppleant, person som är ersättare för ordinarie ledamot i t ex styrelse

Bilda klubb med likasinnade

Medlemmar som har fackliga uppdrag kan bilda klubbar där gemensamma frågor kan lösas och/eller diskuteras. Byggnads Väst har hittills två klubbar i Göteborg, för träarbetare respektive vvs-montörer. Vill veta hur man bildar en klubb hör av dig, se sid 2.

Jack Rolka, Emma Hiller, Jörgen Landeborn, Jimmy Wallin och Markus Örtendahl lyssnar koncentrerat när Michelle Andersson Devenyi har en fundering över det Jack Rolka just berättat.

Bli inte "överkörd", skaffa kunskap

Ta reda på varför medlemskap i facket är viktigt och få fakta om fackets roll i samballet. Oavsett om du är medlem eller inte, kom på kurs en dag.

Koncentrationen i lokalen går nästan att ta på. Ögon och öron riktar mot handledaren Jack Rolka som "ritar" och förklarar. Spontana frågor eller reaktioner duggar tätt. Detta sker under ett av kurstillfällena av den Fackliga introduktionskursen. Den hålls regelbundet på olika ställen i Byggnads Västs område.

I korta pass får de som valt att delta bli grundläggande kunskap om fördelarna med fackligt medlemskap. Deltagarnas frågor och intresse styr till stor del innehållet.

På dagens kurs pratar man t ex om uppsägning på grund av arbetsbrist och vilka regler som gäller då.

Många "bensträckare" erbjuds. Lunch och fika också förstås.

- Det är bra med många pauser när det är så mycket information, tycker en av deltagarna.

Som sagt, du som väljer att anmäla dig behöver inte vara medlem. men är naturligtvis välkommen att bli.

Först till kvarn gäller vid anmälan. Kurserna blir alltmer populära. Men det finns många tillfällen under höst-rusktider att välja på. Ersättning för förlorad arbetsförtjänst ges, se faktaruta.

Följande fastställda datum finns att välja på i höst. Men du kan också samla ihop ett gäng och boka en egen dag.
Göteborg: 5 okt, 19 okt, 9 nov, 23 nov, 7 och 14 dec, dessutom kurser på polska
Halmstad: 28 sept, 7 nov
Trollhättan: 3 okt, 21 nov
Skövde: 31 okt
Borås: 26 sept, 14 nov

Specialutbildning för rörläggare
 VVS-montörer som vill lära sig mer om hur de kan förbättra sin lön är välkomna att anmäla sig till kurs. I höst hålls den i Trollhättan den 5 och 6 nov preliminärt kl 12-18. Anmäl dig och ställ frågor till Parham Pour 010-601 14 32

Om du tillhör en "mindre" yrkesgrupp och vill gå en kurs med deltagare som har samma yrke, hör av dig. Det kan gå att ordna. Kontakta någon av dem vars namn finns i rutan här intill

Kunskap är rädslans motgift (Ralph Waldo Emerson)

Detta gäller vid facklig kurs

Du har rätt till ledighet för fackliga studier om du meddelar din arbetsgivare senast 14 dagar innan kursstart.

Ersättning lämnas för förlorad arbetsförtjänst i form av ett skattefritt stipendium på 784 kr/dag.

Anmälan kan ske via mail: fackligutbildning.vast@byggnads.se eller via telefon 010-601 10 09 till Gunilla Haag, Tomas Nilsson eller Jack Rolka. De svarar också på frågor

Byggnads Väst frågar

Göran Hjälms, tröarbetare
 Backgårdens Bygg

Vad är det viktigaste som finns i ditt avtal?
 Makten över lönebildningen.

Hur vill du förbättra arbetsmiljön på din/dina arbetsplatser.

Att företagets arbetsmiljöansvariga och skyddsombud är välutbildade. Är det så får vi alla del av deras kunskaper och då kan vi gemensamt förbättra arbetsmiljön på våra arbetsplatser.

Exempel ur Byggnads vardag

"Spara- varenda lappjävel"

Dagbok och ordning på papper. Det är bra att ha om man råkar ut för det killarna på Högströms Rör AB gjorde.

Bubblan sprack strax efter jul förra året. Under en tuff höst hade företaget flera gånger belagts med köpstopp men löst det på något sätt varje gång. Men i januari 2012 var pengabristen ett faktum. Det fanns inte pengar till löner.

- Vi sa upp oss den 12 januari och kunde gå på dagen eftersom det inte fanns något att göra, berättar Lars Brinkegård, då relativt ny MB-ledamot.

Tur i oturen hade de eftersom Anders Rör AB en tid letat vvs-montörer. Så en kollektiv övergång dit gjorde killarna fredagen den 13 januari i år.

Därefter började en utdragen process.

Som väntat brann januarilönen inne. Så dagen efter den 25:e gick de till facket för att få information. De fick hjälp av Parham Pour Bayramian. Med hjälp av dagböcker, lönespecifikationer och al-lehanda papper kunde han formulera varje medlems krav på företaget. Det

handlade om utebliven lön, arbetstidsförkortning, semester- och reseersättningar m m.

- Spara varenda lappjävel och plocka ut bonusar och ackordspengar, råder Christoffer Nordvall, också MB-ledamot.

Han betonar också att man måste ha lönespecifikationer "med skatten på".

En kille hade ingen aning vad han gjort. Då är det svårt att få hjälp.

Turerna blev många i rättsprocessen och frustrationen växte när tiden gick.

- Det är ganska bra då att ha en liten buffert, betonar Lars Brinkegård.

Första steget var att begära företaget i konkurs. Det var inte problemfritt. Vid

första förhandlingen dök t ex inte företagets representant upp.

När konkursen väl var klar inleddes täta kontakter med konkursförvaltaren. Parham sände sms till alla så fort han fick veta något. Och han fick snabbt reda på det de stundtals otåliga killarna ute hade "hört". Ett bra samarbete.

Sista pengarna, för arbetstidsförkortningen, kom precis innan semestern. I jämförelse ett rätt snabbt förfarande.

- Det har varit jävla omständigt, ingen situation man är van vid. Vi kan konstatera att det vi betalat i fackavgift har betalat tillbaka sig nu. Advokatkostnaden kunde blivit 100 000 kr/gubbe.

Lars Brinkegård och Christoffer Nordvall, MB-ledamöter, har insett att det var tur att de var medlemmar i facket när konkursen hos deras tidigare arbetsgivare var ett faktum.

Byggnads Väst frågar

Dennis Svensson, Skara anläggningsarbetare, Peab

Vad är det viktigaste som finns i ditt avtal?

Makten över lönebildningen, löneformen samt att ackordet ska få tillämpas.

Hur vill du förbättra arbetsmiljön på din/dina arbetsplatser.

Att vara delaktiga från byggstarten samt att skyddsombuden är välutbildade genom fackets försorg. Att företagets arbetsmiljöansvariga ska ta arbetsmiljön på allvar

Värsting

Så här får det naturligtvis inte se ut på en ställning. Den som trampar fel här har ett långt fall ner till marken. Med tro-liga allvarliga skador som följd.

Bild: Hans Stevander

Prisets motivering: "Lennart leder och verkar för säkra arbetsplatser och är en fantastisk mentor för yngre medarbetare. Han har under hela sin karriär bidragit i sina projekt med ett stort engagemang. Lennart har haft en ledande roll i många lönsamma projekt."

Om Lennart Karlsson jobbat på mindre företag? "Då hade det blivit konflikt med chefen förste dan"

Silver till "grönhjälmare"

Det är inte var dag som en yrkesarbetare får pris för sitt vardagliga arbete på byggena. Lennart Karlsson fick det.

Medan rockmusiken dånade i högtalarna och publiken stod upp steg en skakig Lennart Karlsson upp på scenen. Han var inbjuden till Skanskas chefsdagar i Stockholm för att ta emot ett pris, Silver Rock Award. Skanska Sverige prisar medarbetare i landet "som gjort särdeles remarkabla insatser" på olika områden. Lennarts är säkerhet.

I byggboden en vanlig arbetsdag en tid efter ceremonin berättar en lugnare och stolt Lennart att han snubblade på väg upp på scenen. Men också om att han fick priset för sina arbetslivslånga insatser för en säker arbetsmiljö.

- Det var en av de största dagarna under 38 år på Skanska.

I nära trettio år har han varit skyddsombud. Numera är han också huvudskyddsombud. Det senare innebär att han "med nya ögon" får bevaka arbetsmiljö även på andra arbetsplatser. De som saknar skyddsombud.

- Många säger att det bara är tidsplanen som styr. Men säkerheten går alltid före tidplanen, hävdar Lennart.

Till exempel har de fått förlängd byggtid på hans nuvarande arbetsplats, i Fiskebäck i västra Göteborg. Här byggs flera huskroppar med exklusiva bostadsrättslägenheter nästan i havet.

- Stressar vi kan vi inte bibehålla kvalitet och ha säkerhet.

- Jag har inte haft möjlighet att hålla tyst. Man ska inte vara rädd att trycka på säkerheten. Chefer vill att det fungerar bra ute. Jobbar vi säkert blir det också ekonomi. På stökiga arbetsplatser kan t ex firmor begära högre ersättning när de inte kommer fram.

Sista raden i prismotiveringen bekräftar detta, se ovan.

Bäst arbetsmiljö får man om alla inblandade sätter sig ner innan en arbetsplats startar anser Lennart. Underentreprenörer som inte följer Lennart/Skanskas regler får "rött kort" på arbetsplatsen. Att det är tjat varje dag erkänner

han. De flesta uppskattar att han påpekar brister. Men några gömmer sig när Lennart, "Grönhjälmar", kommer.

- Men var och en är sitt eget skyddsombud. Om alla är vakna på sin situation och reagerar. Då kan vi ta ett steg framåt.

Silversten och diplom i stolta händer.

Krafttag mot farligt byggdamm

Arbetsmiljöverket ska granska ett 60-tal byggföretag. Syftet är att minimera exponering av byggdamm som kan orsaka obotliga sjukdomar som stendammslunga och kol.

I ett flerårigt projekt ska arbetsgivarna få redogöra för vad de gör för att anställda inte ska utsättas för damm. Krav kommer att ställas på bl a kunskaper, rutiner och rätt utrustning.

Obotlig stendammslunga orsakas av kvarts som finns i byggdamm. Mätningar vid skrotarbeten har visat på mycket höga värden av kvarts. Enligt Arbetsmiljöverket har det blivit dammigare på byggena de senaste tio åren

Byggdamm är farligt p g a att betong innehåller kvartshaltigt grus eller krossmaterial. När betongen bearbetas frigörs kvartspartiklar. Och det är de finaste partiklarna, de man inte kan se med blotta ögat, som är farligast att andas in. Rätt sorts andningsskydd är nödvändigt. Men det bästa skyddet är att utföra arbetet så att dammet tas om hand redan vid källan, med utsug på verktyg eller punktventilation.

Ställ krav. Vi ska få rätt kunskap om dammet. Det ska finnas rutiner på hur vi arbetar och vi ska ha rätt utrustning. Arbetsgivaren ska ta fram skriftliga skydds- och hanteringsföreskrifter som beskriver hur arbete med de dammande arbetsmomenten kan utföras säkert. Vi ska känna oss trygga.

Byggföretagen måste ta dammproblemen på allvar. Damm utgör inte en omedelbar fara för livet. Men de knappt synbara dammpartiklarna åter sig in i luftrör och andningsorgan och kan ge allvarliga skador på sikt.

Mikael Holmqvist
Regionalt skyddsombud

Ring de regionala skyddsombuden i Byggnads Väst om du har frågor

Morgan Karlsson, Daniel Hell, Roger Sjöblom, Jan Thell, Hans Stevander, Mikael Holmqvist, Tomas Lundin, Peter Andersen, Stefan Bengtsson, Lennart Björnkvist, Hans-Erik Lidén
Ring 010-601 10 09 eller hitta direkt-nummer på www.byggnads.se/vast

De nya avtalen i korthet

Till slut blev alla avtal klara. Här redovisas en kortkort sammanställning av det som är nytt i avtalen.

VVS-, Kyl- och Plåtavtalen

Avtalen gäller 1 april 2012 – 31 mars 2013.
Obs! Lönehöjningar gäller fr o m 1 maj -12

• *Höjda löner:*

VVS 4:30 kr/tim alt 748 kr/mån

Kyla 700 kr/mån

Plåt 3:95 kr/tim alt 687 kr/mån

• *Höjda lägstlönenivåer*

VVS 138:50 kr/tim alt 24 099 kr/mån

Kyla 23 837 kr/mån

Plåt 136:50 kr/tim alt 23 751 kr/mån

• Alla helglöneberättigade dagar betalas med full lön

• Beordringsrätten blir i huvudsak frivillig vid beredskap/övertid

• Arbetstidsförkortningen ökar till 37 timmar (arbetsgivaren ville slopa arbetstidsförkortningen helt)

Obs! 37 timmar arbetstidsförkortning kan tas ut redan i år. Betalningen för de tidigare avtalade 33 timmarna delas dock i år upp på 37 timmar.

• Säkerställt värde av ackordslönerna

• Ingen avräkning på löneutrymmet för lokal löneglidning.

• Nytt utbildningsavtal inom VVS

• Höjd semesterlön i plåtavtalen

• Förbättrade reseregler i plåtavtalen

• Högre lägstlönenivåer för vuxenlärningar i plåtavtalen

- Utökad och förbättrad utbildning av skyddsombud
- Partsgemensamma arbetsgrupper om arbetsmiljön och frågan om lärlingars tidlöner tillsätts

Glasavtalet

Avtals- och löneperiod är 1 april 2012 – 31 mars 2013.

Tidlön

Utgående lön höjs med 774 kr/mån alt 4:45 kr/tim

Grundlön är 136:50 kr/tim.

Ackordsarbete

Den fasta delen utgörs med 92 kr

Den rörliga delen utgörs med 41 kr

Entreprenadmaskin

Avtalsperiod är 1 april 2012 – 30 april 2013.

Löneökning från den 1 april 2012

Utgående lön höjs med 4:45 kr/mån alt 774 kr/mån

Grundlönen höjs med 3:50 kr/tim till 136:50 kr/tim alt 609 kr/mån.

Hör av dig om du behöver ”mer kött på benen”. Se kontaktvägar sid 2.

Tack för strejk och stöd

Byggnads vill framföra sitt största tack till alla medlemmar som ställt upp under konflikten. Både till er som strejkat och till er som stöttat.

Boka nu gärna ett s k UVA-möte, för att få information om avtalen och hämta samtidigt en nytryckt avtalsbok.

VVS- och kylmontörer hos AB Oscar Hanson VVS, Halmstad, bjöds in till möte efter den för deras del långa konflikten. Utöver förtäring fick de också reda på vad deras nya avtal innebär.

Peter Hellberg fick ”jättemånga samtal”.

Intensiv tid

Många hungrade efter information under konflikten. Peter Hellberg, konfliktansvarig ombudsman i Byggnads Väst, ville haft mer att förmedla.

I samband med konflikten upprätade Peter listor med mobilnummer som han använde så gott som dagligen för att förmedla information till ca 400 strejkande medlemmar. Vissa dagar fanns ingen ny information. Då fick han sms:a det. Det ligger i sakens natur under avtalsförhandlingar att informationsutlämnande kan vara känsligt. Men avsaknaden skapade en del irritation.

I samband med misstänkta fall av strejkbryteri uppstod dessutom informationshunger hos media. Och medlemmar ringde. Det var längesedan förra strejken. Men nu har Peter gedigna erfarenheter att ta med till nästa gång.

Byggnads Väst frågar

Roger Englund, vvs-montör, YIT, Trollhättan.

Hur använder du din arbetstidsförkortning?

Till att få mer tid att umgås med mina barn.

Nästa år ska kollektivavtalen omförhandlas. Hur vill du förändra ditt?

Jag tycker att man ska ta fram bättre anställningsskydd för lärlingar.

Ronnie och Lennart letar för att visa de sms som de så gott som dagligen fick, oftast från Byggnads Väst. Annars sökte de också information på www.byggnads.se.

Idag är Patrik "på jobbet" men med engagemang och fackliga uppdrag, han är bland annat sammankallande i MB-gruppen, följer en del frånvaro. "Patrik blir inte kvar i branschen utan det LO eller något", spår Lennart Persson, en smula stolt över sin arbetskamrat.

Kamp för att alla ska få det bättre

Det var den längsta strejken på länge i Byggnads historia. De strejkande vvs- och kylmontörerna och plåtslagarna kämpade inte bara för sig själva.

I 23 dagar, blir det snabba svaret på hur länge de var uttagna i strejken.

Patrik Johansson, Ronnie Johansson och Lennart Persson, samtliga vvs-montörer på YIT Sverige AB i Göteborg, är tillbaka på jobbet (f n på Röselidsskolan i Gråbo) och är nöjda med det. Men de hade inga problem med att vara uttagna i konflikten. Inte heller var de osäkra på vad de stred för, arbetstidsförkortning, beordringsrätt bort för beredskap och övertid och lärlingslöner. Att ställa upp var självklart.

- Man måste ställa upp. Vi tänker så.

Att de har facklig kunskap, de är bl a mediföretagets MB (medbestämmande)-arbete, hjälper förstås förståelsen. Ca 100 man på deras företag i regionen var

uttagna uppskattar de. De flesta trodde inte konflikten skulle bli så lång. Den som inte ens handlade om lön.

- Man kan tycka att det är konstigt att strejka för fyra timmar (arbetstidsförkortning). Men vi vann gentemot vad det kunde ha varit, säger Lennart.

Arbetsgivarnas ursprungliga krav var att ta bort arbetstidsförkortningen helt.

- Det är ju en vecka semester till, menar Lennart och tillägger.

- Om de släppt arbetstidsförkortningen då hade jag blivit rosenrasande och lämnat Byggnads.

YIT-killarna menar att en del snickare och/eller andra yrkesgrupper inte förstår att konflikten gällde dem också.

- För arbetstidsförkortningen kunde ha försvunnit för dem också nästa år.

Då ska alla avtal omförhandlas igen.

- Det blir nu lättare att få mer då.

- Beordringsrätten gäller inte oss främst utan snarare killarna på kylsi-

dan. Jag träffade en kylkille som gått ner i lön för att slippa jouren. Ett år senare sa arbetsgivaren "Det var då det".

- Så en bättre skrivning om beordringsrätten är guld värd.

- Det konstigaste i strejken var arbetsgivarnas AD-stämning, säger Ronnie

Under cirka en och en halv vecka stod förhandlandet still.

- Det hade och göra med arbetsgivarens rätt till konfliktsättning från Svenskt Näringsliv, vet Patrik.

Lite dramatik uppstod i konflikten slutskede. Med hjälp av snickares uppmärksamhet fick Patrik m fl stoppat ett fall av strejkbryteri.

Att strejken inte bara gällde deras villkor upprepar killarna många gånger.

- Kollektivavtalet är också till för dem som har det sämre. Inte bara för oss, vi har det ganska bra. Det är värt att kämpa för att även de som inte kan säga ifrån får det bättre. Nu behöver de inte säga något.

Några förslag på vad vi vill ha i nästa avtalsrörelse

Inför avtalens omförhandling kan varje medlem uttrycka sin mening. Beslutande instanser ska därefter ta ställning till lämnade förslag. Det är demokrati. Som är absolut nödvändigt i en fackförening. Men demokrati tar tid. Förslag till förändringar i nästa års avtal begärdes därför in senast i början

av juni. Här några slumpvis valda.

- Ökad arbetstidsförkortning
- Avtalad sjätte semestervecka
- Semesterlönen ökar till 13,9 %
- Åtta timmars arbetsdag inkluderar rasterna
- Huvudentreprenör som anlitar underentreprenör ska ansvara för hela

entreprenörskedjan och att de fullgör sin skyldighet

- Ej tillåta inhyrning/inlåning så länge tidigare anställda med återanställningsrätt finns
- Avgiften för vägullar och trängselavgifter till och från jobbet och inom arbetstiden ersätts av arbetsgivaren

Inga lackskor. Torbjörn Johansson står med fötterna stadigt i arbetarrörelsen. Tidigare lagbas på byggena, ombudsman i Skövde, förbundsombudsman respektive avtalssekreterare på Byggnads har han nu precis vandrat vidare till LOs högsta ledning. Som avtalssekreterare. I den rollen är hans tanke att han ska lyckas samordna LOs förbund.

Slår in en kil i paragraferna

Han har fått ta emot en del ovet men tål det så länge han vet att det han gör är det bästa för medlemmarna.

Torbjörn Johansson var den på Byggnads som var mest i hetluften under konflikten i våras på VVS-, Kyl- och Plåtavtalen.

Avtalsskreterare, jävla konstigt ord egentligen. Chefsförhandlare är väl det rätta, försöker Torbjörn Johansson förklara sin roll på Byggnads förbunds kontor under konflikten.

Det är han som suttit vid förhandlingsborden med arbetsgivarparten på andra sidan.

Men det är också han som snappar upp och ser. Lyssnar. Klurar. Tänker. Letar i historien. Kämpar envist för att ändra små ord i avtalstexter. Allt för att nå största möjliga maktförskjutning till medlemmarnas fördel.

- Det är ett spel. Medlemmar vill ha stålar, övertid, traktement, fria glasögon...

Torbjörn försöker analysera önskemålen för att komma fram till vad medlemmarna egentligen vill åt. Sen funderar han på hur man sen gör en manöver och träcklar in detta i avtalet. Att det arbetet kräver långsiktighet och strategi blir sakta förstäligt. Snickaren försöker förklara.

- Man får slå in en träkil och vattna.

Han är väl medveten och att det är provocerande och vill egentligen inte säga det men det är som det måste ut.

- Medlemmarna förstår inte alltid vad som är bäst. Det är så, säger han urskuldande men slår samtidigt näven i bordet.

- Makten sitter i avtalet. Avtalet ger individen makt, fortsätter han

- Individen pratar om att man fick 3:20 istället för 3:75. Det är en icke-fråga. För man klarar inte att förändra beordringsrätten eller arbetstidsförkortningen själv. Om vi kan angripa arbetsgivarens ledningsrätt får vi upp priset. Det blir stålar i verkligheten

- Jag har själv bett arbetsgivaren flyga och fara när han vill vi skulle arbeta övertid. "Det kostar extra." Vi bara åkte hem. Magiskt.

Så var maktskärningarna i avtalet finns, för att medlemmarna ska få mer inflytande, det har Torbjörn funderat mycket över. Och han är uppenbart

Det är det vi måste ha. Agitatorer! säger Torbjörn när han fotograferas framför statyn på August Palm arbetarrörelsens pionjär och agitator.

nöjd med bl a att arbetstidsförkortningen blev kvar och utökades i konfliktavtalen. Liksom över att arbetsgivaren inte kan beordra övertid.

Vad händer om vi arbetare inte lyckas hålla ihop?

- Uteslutet! Det finns inte. För då kan vi gå tillbaka till att bo i hyddor.

Torbjörn Hagelin är nu ny Torbjörn på avtalssekreterarposten på Byggnads.

För Torbjörn Johansson har flyttat in i LO-borgen i Stockholm. Där är hans nya arbetsplats. Som avtalssekreterare. Nu vill han ut och prata ideologi och idéer. Inte lämna fina broschyrer. Såna läste inte han i byssjan.

- För människor förstår bättre när man pratar och för en dialog.

Mattias Landgren har sett hur avtalsrörelserna genomgått en snabb förändring de senaste åren. Även i våras.

Juridik in i avtalsförhandlingarna

Tidigare har man kämpat med blanka vapen. Så uttrycker Mattias Landgren, chefsjurist på Byggnads, förändringen som skett i de senaste avtalsförhandlingarna.

De som förhandlar Byggnads alla avtal har fått lära sig att juridiska termer numera ingår i spelet. Fredspliktsinvändning är t ex en företeelse som arbetsgivarparten har använt sig av. Denna handling lämnas till Arbetsdomstolen (AD). Och blir en stoppkloss för allt förhandlande.

Man får inte verkställa konflikt förrän antingen arbetsgivaren dragit tillbaka sin handling från AD eller AD givit grönt ljus via ett förhandsbesked. För sätter man igång konflikten, även om det visar sig att den var tillåten, kan man bli skadeståndsskyldig.

- Den risken tar man inte. För det handlar om rejäla belopp, förklarar Mattias Landgren.

Två stora avtalsrörelser och flera något mindre hanterade Byggnads i våras.

- Det märks tydligt att arbetsgivar-

parten har en annan inställning än tidigare, säger Mattias Landgren.

Hans förklaring är att det hänger samman med att Svensk Näringsliv (SN) ställer krav på sina medlemmar, arbetsgivarorganisationerna.

Företagen, som är medlemmar i arbetsgivarorganisationer, förlorar "så in i hellsike med pengar" under en konflikt. För detta får de ersättning från SN, som har den enskilt största fonden i Sverige enligt Mattias. Men företagen får ingen ersättning förrän alla möjligheter är uttömda.

Mattias tycker arbetsgivarnas agerande är "dumheter".

- Strejk är en demokratisk rättighet som är grundlagsreglerad.

Vilket för övrigt var det AD ansåg.

Målet med strejk/konflikt är att flytta fram positionerna, sätta sig i respekt. Parterna måste bli överens. Det blir för kostsamt att bli sittande i långbänk.

Och fackets enda motvapen, om motparten "krånglar", är att trappa upp stridsåtgärderna. Inte blir det bättre!?

Snart dags igen

I slutet på 2012 startar nästa avtalsrörelse. Följande datum löper de aktuella avtalen ut och nya ska vara färdigförhandlade:

Byggaftalet: 28 februari 2013

VVS- och Kylavtalen: 31 mars 2013

Plåtavtalen: 31 mars 2013

Glasavtalet: 31 mars 2013

Entreprenadmaskinavtalet: 30 april 2013

Byggnads Väst frågar

Johan Hermansson,
snickare, bygg-LARS ab.

Hur använder du din arbetstidsförkortning?

Klämdagarna vid jul.

Skönt att kunna vara ledig då.

I början på nästa år ska kollektivavtalen omförhandlas. Hur vill du att ditt avtal då ska förändras?

Man bör se över avtalet om vad det är som gör att det är så många firmor som inte ansluter sig.

Håll Sverige rent!

De enkla snabba svaren tar vi alltför ofta till. För att snabbt kunna förstå varför något händer som det gör. När vi förstår blir vi lugna och kan slappna av.

Min mor träffade en man som kom från USA. Hon hade brutit upp med en kille som jag gillade att ha som låtsaspappa. Den nioåriga jag skanderade till min mor, "Håll Sverige rent!" Likte de käcka förslagen som pryder papperskorgar runt om i vårt land. En frustrerad pojke, som inte kunde hantera känslorna som infann sig i kroppen, sökte efter ett enkelt svar för att kunna känna sig lugn och trygg.

Det är säkerligen, allt för ofta, just denna känsla som får oss att söka enkla svar när vi inte känner oss trygga. Vi vill snabbt förstå varför något skett för att kunna bearbeta och gå vidare.

Det tog mig knappt två minuter att börja gilla min mammas nya kille och papperskorgstankarna var blott en rolig historia. En rolig, men så här i efterhand en ganska underlig historia.

Jag tror att trygghet är en väldigt viktig faktor i alla människors liv, oavsett varifrån vi kommer. Så fort det vi känner till som normalt ruckas börjar vi greppa efter svar.

För att tillsammans förbereda oss för en osäker framtid krävs möten, möten mellan människor. Då kan vi få lufta vår oro tillsammans.

För likt den otåliga och osäkra lilla nioåringen som var jag kommer vi, om vi följer de enkla svaren, gå miste om att lära känna fantastiska människor.

Ibland kan det vara bra att vänta med att ta första bästa svar för att råda bot på sin osäkerhet. Byt ut de enkla svaren mot nyfikenhet så kommer "Håll Sverige rent" fortsätta att betyda släng ditt glasspapper i anvisad papperskorg.

Jack Rolka, snickare

Jacks favoritbild från Facebook i repris.

Glöm inte att fråga om han/hon som sitter bredvid dig i byssjan är medlem.

Tung OS-medalj. Johan Eurén är på hemmamattan igen. Redo att bära arvet vidare. Han minns hur han sprang efter Micke Ljungberg. Nu är det hans tur att vara förebild.

Vill ge tillbaka till sporten

Johan Eurén är OS-bronsmedaljör i brottning. Och vvs-montör.

Johan hälsar med ett svettigt handslag. Första träningspasset i ÖIS lokaler i Gårda i Göteborg är igång efter det lyckade London-äventyret. Det blir förstas gratulationer, känslofyllda handslag, knuff och buff och kompisar som vill fotografera Johan med medaljen.

I 20 av sina 27 år har Johan tränat och slitit i de här lokalerna. För ett par år sedan blev han en deltagare i Olympiska Kommitténs satsning. Och kvällen den 6 augusti 2012 kröntes den hittillsvarande karriären med en OS-bronsmedalj i 120-kg klassen.

- Sekunderna efter fick jag säkert 70 sms, berättar Johan

- Brottning är någonting man väljer. Man kan inte bara vara bekväm.

Fram till 2006 tävlade han i 96 kg-klassen men vägde 106 kg. Han fick banta 10 kg inför tävling ett par gånger om året. Han bytte till 120 kg och började äta istället. Och var ständigt proppmätt.

- Att få i sig 200g proteiner på en dag är svårt. Mycket ägg, kött, fisk, bönor...

Han saknar sparring på hemmaplan men de 180-200 dagar per år han är iväg på tävling eller läger möter han motstånd. Han är ofta på ställen som Baku, Azerbadjan och Ukraina. Och i Skåne.

Vid sidan av träningen har han också lyckats fullfölja sin vvs-utbildning.

- Jag var nog Sveriges äldsta lärling.

Mot normalt ca 3,5 år tog det, p g a brottningsatsningen, drygt fem år för Johan att få ihop lärlingstimmarna. Han är tacksam för att företaget där han är anställd, Canamera Comfort AB, är "sjysta" och låter honom jobba när han kan.

Han kör nästan uteslutande service, byter toaletter, trasiga armaturer m m.

Siktet är nu inställt på 2016. Det är bara OS som räknas i brottningen. Priset om att den skulle plockas bort från OS-programmet och att den är passiv och svår att förstå gör honom arg.

- Man kan inte skita i brottning i fyra år och sen tro att man kan. Det finns ett reglemente.

Och finalmatchen går efter 4-5 matcher på en dag. Kroppen är helt tom och då gäller det bara att inte vika ner sig.

Inte helt fullständig namnlista på Hollandsbesökare m fl. Stående fr v: Katja, FNVBouw, Peter Flood, Kommunal, Thomas Gorin, SEKO, Magnus Jonasson, IF Metall, Jan-Eric Leuw, FNVBouw, Annika Lindberg, Seko, Dragana Todorovic, Kommunal, okänt namn, FNV Mondial, Tommy Moodigan, Kommunal, Joachim Hurtig, ABF styrelse, Jack Rolka, Byggnads. Sittande: Joakim Hagberg, handledare IF Metall, Kemal Skobalj, IF Metall, Tomas Angervik, IF Metall och Juan Torres, HRF. Fotot taget i FNVs högkvarter i Amsterdam.

Såg vad som kan hända här

Tredje årskursen på Göteborgs Arbetares Folkhögskola, GAF, gjorde i våras den traditionella avslutningsresan. I år var Nederländerna målet. Resenärerna blev rejält omskakade.

Redan i första årskursen bestämmer gruppen vilket ämne man vill rikta in sig på under de tre åren på GAF. Denna årskull ville fördjupa sig i "heta" ämnen flexibiliteten och bemanningsföreteelsen på arbetsmarknaden. Vad händer med människor psykologiskt när de har otrygga anställningar?

Man valde att studera ämnena i just Nederländerna för att gruppen läst Aron Etzlers bok om den sk Trondheimsmodellen. Den går i korthet ut på att medlemmar i Trondheim svarar på frågor om vad de anser viktigt i samhället. Utifrån dessa svar formulerades frågor som ställdes till de olika partierna. Vilket sedan används i valrörelsen "De här frågorna driver partierna". Frågor som berör människors vardag fick svar. Så skedde även i Nederländerna.

Där Sverige är idag, med flexibla anställningar, var Nederländerna för ca 20 år sen.

- Nederländerna har en horribelt flexibel arbetsmarknad, berättar Jack Rolka, elev på GAF och snickare.

Friserade siffror döljer otrygga anställningar. Endast hälften av den arbetande befolkningen har tillsvidareanställningar. Resten har hoppat på flexibla lösningar som att vara anställd i bemanningsföretag eller bli egna företagare. Av ungdomarna har ofattbara 40 % osäkra anställningar.

- De tycker själva att de varit naiva, säger Jack som också ser att rädda människor är svåra att få att välja att gå med i en fackförening.

I Nederländerna är endast 20 % medlemmar i en fackförening. De blir fortfarande lyssnade på men regering och arbetsgivare tar beslutet.

Receptet deltagarna fick med sig hem var att satsa på facklig utbildning. Och ha en egen idé och vision om framtiden.

Läs hela den utförliga rapporten på www.byggnads.se/vast under **Aktuellt**.

Vad är GAF?

Göteborgs Arbetares Folkhögskola erbjuder en gedigen facklig utbildning. Deltagarna, från olika fackförbund, går i "skolan" en kväll i veckan. Utbildningens innehåll bestäms till stor del av deltagarna. Ring Thomas Nilsson, 010-601 14 30 om du vill veta mer.

Boktips

Utöver Aron Etzlers bok om **Trondheimsmodellen** (se ovan) vill vi lämna ett tips om **Brobyggarna** av Jan Guillou. Man får följa tre norska bröder, repslagarlärlingar, som i 1900-ta-

lets början utbildades till järnvägs- och brobyggare.

Större byggen på gång

Här redovisas exempel på de större arbetsplatser som arbetsgivarna, enligt gällande avtal, har anmält till Byggnads Väst andra kvartalet 2012.

Backgårdens Bygg AB

Balkongrenovering, Mariestad

Byggfokus Entreprenad AB

Nyprod förskola, V Frölunda

Calles Bygg AB

Till- och ombyggn förskola, Falköping

ECB Entreprenadcraft AB

Ceremonibyggning m gravfält, Källered

Per Jacobsson Byggnads AB

Nyprod lägenheter m m, Stenungsund

Ny- och ombyggn m m, Sommarhems-

skolan, Uddevalla

JM AB

Nyprod småhus, Kungsbacka

Nyprod bostäder, Danska Vägen, Gbg

Majvik Bygg AB

Nyprod bostäder, Mölnlycke

MTA Bygg och Anläggning

Om- och tillbyggnad kontor, Halmstad

NCC Construction Sverige AB

Bottenplatta och betongtank för gas,

Lysekil

Nyprod lägenheter, Kungsbacka

Nyprod lägenh, Ceresg, Gbg

Peab Sverige AB

Nyprod handelsplats, Östra Torp,

Uddevalla

Sefa Byggnads AB

Nyprod trähus, Uddevalla

Skanska Sverige AB

Nyprod studentlägenh, Borås

Tuve Bygg AB

Nyprod lägenh, Danska V, Göteborg

UPB AB

Tillverkn och montage prefabstomme,

Therese Svenssons g, Gbg

Veidekke Entreprenad AB, Väst

Nyprod lägenh m m, Ceresg, Vara

Vänerbygg AB

Nyprod egna hem, V Frölunda

Nyprod seniorboende, Vara

Wäst-Bygg AB

Nyprod lägenheter, Borås

Meddela din mailadress och ditt mobilnummer

I framtiden kommer information oftare att spridas via mail och sms. Meddela därför gärna dina uppgifter via vast@byggnads.se

En stor tankeställare

Efter en, som det känns, nyligen avslutad avtalsrörelse står vi inför nästa. I höst och vinter kommer avtalsrörelsen successivt att trappas upp, för att nå sitt avslut våren 2013.

Hur man ska bedriva en avtalsrörelse och får ett bra utfall är en fråga jag ställer mig efter att ha besökt den tyska fackföreningsrörelsen i Stuttgart. Tyska metallarbetarförbundet, IG Metall som organiserar den tyska bilindustrin nådde i årets avtalsrörelse 4,3 %. Under rådande eurokris är det ett mycket bra utfall. IG Metalls organisation har en annan struktur än svensk fackförenings. Den tyska har i mycket högre grad företagsförlagd facklig organisation.

Vid ett besök på Audifabriken träffade vi den fackliga organisationen på företaget. De presenterade sin verksamhet för oss. Det var en väldigt intressant träff där det framgick att de har kommit långt i sin verksamhet. Facket är i stor utsträckning delaktigt i hela verksamheten på fabriken. Och har stort inflytande. Lönenivån är bra, med ca 28 000 kr/mån samt en extra månadslön vid semester och en årlig bonus på ca 80 000 kr. Antalet som är medlemmar i facket, organisationsgraden, är över 90 %. Väldigt annorlunda jämfört med det svenska facket är att alla anställda är medlemmar i IG Metall, även tjänstemän och ingenjörer.

Audifabriken visade oss ett bra exem-

pel på facklig verksamhet.

Det motsatta träffade vi också på, det tyska Byggnads IG Bau. Där har man stora bekymmer med låg organisationsgrad och mycket utländsk arbetskraft. På 15 år har förbundet förlorat 50 % av medlemmarna. Från 1,6 miljoner till 700 000. Skälet är inte att byggmarknaden har minskat, utan att arbetet nu utförs av underentreprenörer från andra länder, företrädesvis forna öst. Därför driver nu förbundet på att minimilön införs (13 euro/tim för yrkesarbetare). Kontroller visar oftast att de anställda har avtalsenlig lön. Men lönen är utlagd på fler timmar.

Rumäner bor sex personer i ett rum med våningssängar. Polska byggare har ersatts av bulgarer, rumäner och ryssar med ännu lägre löner. De polska arbetarna har sökt sig till Skandinavien där löneläget än så länge är högre.

Dessa problem kan vi också se i Sverige, men vi har fortfarande hög status på våra yrken med yrkesbevis, och ett annat löneläge.

Min slutsats efter resan är att vi måste öka organisationsgraden och bli bättre på att använda oss av fackliga förtroendemän i företagen som man gjorde på Audifabriken. I annat fall kanske det scenariot IG Bau upplever även blir vår verklighet.

Jesper Carlsson,
avtalsansvarig,
Byggnads Väst

Ny ledning

Extrakongressen den 12 juni i år valde en helt ny styrelse för hela Byggnads.

Eftersom förra ordföranden Hans Tilly gått i pension skulle en ny styrelse väljas. Nytt från och med i år är att var och en av Byggnads elva regioner har en representant i förbundets styrelse.

Till ordförande valdes Johan Lindholm, andre ordförande Lars Hildingsson, avtalssekreterare Torbjörn Hagelin och förbundssekreterare Patrik Östberg.

Byggnads nya styrelse fr v: Bengt-Erik Rolfs, Roland Ljungdell, Johan Lindholm, Patrik Östberg, Magnus Cato, Kjell-Åke Trygg, Jim Sundelin, Lars Hildingsson, Christian Bengtzelius, Anders Ax, Thomas Rolén, Torbjörn Hagelin, Tomas Emanuelsson (Byggnads Väst), Lars-Göran Hammarberg och Leif Haraldsson.

Ferielöner, a-kassa och lärlingsbok

Elever på gymnasiernas olika program ska enligt arbetsgivarnas och Byggnads gemensamma rekommendationer ha följande lön vid praktik under loven. Kolla att du fått rätt.

Byggprogrammet (även Glas)

Elev som gått två år 86 kr/tim
Elev som gått ett år 77 kr/tim
Övriga elever 69 kr/tim

Energiprogrammet (VVS/Kyl)

Elev som gått två år 81 kr/tim
Elev som gått ett år 77 kr/tim
Elev som sökt energiprogram 63 kr/tim

Plåtslageriprogrammet

Elev som gått två år 89 kr/tim
Elev som gått ett år 75 kr/tim
Övriga elever 68 kr/tim

Lagstadgad semesterersättning tillkommer med 12 % (Plåt 13,1 %).

Viktigt är också att ansöka om medlemskap i *a-kassan* (man blir inte medlem per automatik om man är medlem i facket) och att ihop med arbetsgivaren ansöka om elektronisk *lärlingsbok*.

Obs! Arbetsgivaren måste ha kollektivavtal för att dina timmar ska räknas.

Vi tecknar avtal i Byggnads Väst

Jan Nyqvist, Rickard Kronlid, Hans-Erik Lidén, Dan Berggren, Mats Gröndahl, Anders Johansson, Anders Karlsson, Parham Pour Bayramian, Ronny Karlsson, Tomas Lundin och Tomas Sundqvist

Telefonnummer 010-601 10 09

Byggnads Väst frågar

Richard Abtmgren Abri, Borås, systerlärling vvs.

Har du fått ut rätt semesterersättning?

Har inte kollat så noga, men det känns rätt.

Hur fungerar det i "ditt" företag att, när nya kollektivavtal tecknats, få ut avtalshöjningen på lönen.

Inga problem, det kommer där det ska

Läs senaste Byggnadsnytt på www.byggnads.se

Vad medlemmar förtjänat

De flesta jobb kan mätas. Det är inte ovanligt att lönen ökar med 20 kr/tim, vilket dessutom också höjer både semesterlönen och pensionen. Siffrorna nedan, som informerar om

regionens högsta förtjänster, talar sitt tydliga språk.

Frågor om statistik och prestationslön kontakta Conny Johansson, 010-601 14 13.

Prestationslönestatistik TBMA* 1 mars–30 juni 2012

	Företag	Objekt, ort	Fördelningstid	Förtjänst	Löneform
1	Protective System Svenska Productions AB, PSAB	Sagogången, Gbg	1 198 tim	250:00	Ackord
2	Asplunds Bygg i Falköping AB	Tågservicehall, Falköping,	1 836 tim	242:42	Ackord
3	PSAB	St Paulig/Karlag Gbg	538 tim	240:00	Ackord
4	Asplunds Bygg i Fkpg	Tågservicehall, Falköping	210 tim	237:97	Ackord
5	Asplunds Bygg i Fkpg	Ekedal, Skövde	1 723 tim	234:22	Ackord
6	Asplunds Bygg i Fkpg	Ekedal, Skövde	2 350 tim	228:91	Ackord
7	Sv Armering & Betongbyggen AB	Mastfundament, Kallebäck, Gbg	230 tim	225:51	Ackord
8	Göteborgsbyggen AB	Kv Tranan, Varberg	3 440 tim	218:35	Ackord
9	Majvik Bygg AB	Kv Tranan, Varberg	2 592 tim	218:35	Ackord
10	Sefa Betongentr AB	Stadsskogens skola, Alingsås	3 164 tim	217:81	Ackord
11	Asplunds Bygg i Fkpg	Pellviks, Falköping	1 169 tim	217:62	Ackord
12	Novab AB	Otterbäcken	1 101 tim	217:56	Ackord
13	Per Jacobsson Byggnads AB	BRF Skogsbyn, Kungälv	7 067 tim	215:25	Ackord
14	Göteborgs Fasadputs AB	Landeriet, Gbg	2 130 tim	213:71	Ackord
15	Novab AB	Otterbäcken	182 tim	213:11	Ackord

*TBMA=Trä Betong Mur Anlägg

Prestationslönestatistik övr yrken 1 mars–30 juni -12

	Företag	Objekt, ort	Fördelningstid	Förtjänst	Löneform
1	Bravida Sverige AB	Biltema lager 4	1 090 tim	337:50	Ackord
2	Bravida Sverige AB	Biltema lager 4	1 068 tim	337:20	Ackord
3	Georg Andersson Golv	Dalsjöv, Dalsjöfors	6 tim	335:06	Ackord
4	Georg Andersson Golv	Tärng 5	5 tim	330:12	Ackord
5	Golvet Göteborg AB	Glasmästareg, Göteborg	28 tim	314:50	Ackord
6	Västgötarör AB	Stambyte, Råslätt	3 313 tim	311:84	Ackord
7	Bravida Sverige AB	Söderkaj, Halmstad	27 102 tim	308:31	Ackord
8	Georg Andersson Golv	Vallstigen, Borås	10 tim	303:75	Ackord
9	Georg Andersson Golv	Nordgårdsv, Rydboholm	8 tim	300:55	Ackord
10	Golvet Göteborg AB	Glasmästareg, Gbg	32 tim	298:24	Ackord

Konkurser

Följande aktuella konkurser har kommit till Byggnads Västs kännedom under vår och sommar.

556764-0007 Ashtray i Göteborg AB (tidigare Ricono AB)
 969676-6048 Södergårdens Bygg o Inredningsteknik HB
 556451-1219 Novawest AB
 660604-4631 Varbergs Industribemanning (tidigare Varbergs Byggnadsställningar)
 556826-8345 Jakob törnkvist bygg och städ entreprenad AB
 556710-9383 Ulfs Liftuthyrning i Bulycke AB (tidigare JK Maskin i Göteborg AB)
 556714-7391 AB Mölndals byggnadsställningar
 556559-3166 KNT Asbestsanering Rivning AB
 556694-6660 Johanneberg Entreprenad AB
 916844-7499 HTC-Företagstjänst HB
 556783-0780 Mölndals fix och ytrensning AB (tidigare Golv & trapp 3 städtjänst AB)
 556350-2680 Högströms Rör AB
 556764-8646 Tomas Johansson Takservice i Kinna AB

Likvidation

556247-0707 CC Produkter AB

Veta mer om lön och ackord

Om du vill veta mer om lönestatistiken eller vill börja arbeta på ackord kontakta Conny Johansson, eller Jesper Carlsson.

Plåtslagare kontaktar Mikael Holmqvist eller Henrik Fager.

Ring 010-601 10 09 och sök den du vill nå.

Byggnads Väst frågar

Jonas Hermansson,
snickare, bygg-Lars ab.

Hur använder du din arbetstidsförkortning?

Julledigheten brukar passa bra då.

I början av nästa år ska kollektivavtalen omförhandlas. Hur vill du att ditt avtal då ska förändras

Det är bra med ett nytt avtal men det viktigaste är ändå att man ser till så att det efterföljs.

Tillfälliga lokaler. Tillbakalutade för fotografens skull. Mikael Arvidsson, relativt ny i gänget, Jens Bryner, Peter Wensberg och Kari Murtola svarar mer än gärna på många av dina och andra medlemmars frågor. Saknas på bilden gör Jeanette Söderdahl och Leif Holmgren.

Ett telefonnummer för hela Byggnads **010-601 10 00**

Byggnads Nu! Det är det första du ska tänka om du behöver svar på en facklig fråga. På 010-601 10 00 svarar alltid någon mellan klockan 7 och 19.

Byggnads Nu! vad kan jag hjälpa dig med, hörs här och där i rummet.

Headseten sitter på plats, samtalen tas om hand och killarna berättar snabbt om sin vardag, mellan samtalen. Några veckopendlar till Byggnads förbunds-kontor i Stockholm medan andra bor i huvudstadsregionen. Alla verkar trivas.

Mikael Arvidsson är ny i gruppen. Han kommer närmast från ombuds-mannajobb i region Gävle-Dala. Under-pågående samtal frågar han den som ringt med en fråga om han "är medlem i vår förening". Det visar sig att det är han inte, men vill gärna bli.

- Många hävdar att de inte fått frågan. Mikael kan, efter att ha välkomnat den nye medlemmen, gå och sätta en "pinne" på anslagstavlan. Den där alla nya och återvändande medlemmar antecknats sedan starten för Byggnads Nu! i maj. Siffran 100 är passerad med råge.

Jens Bryner besvarar en fråga om AGS-försäkringen. Samtalen handlar ofta också om lön, lönenivåer och om avta-lens innehåll. En faktabank byggs upp.

byggnadsnu@byggnads.se är adressen om du hellre vill maila.

Men med frågor om din medlems-avgift ringer du medlems-service 010-601 14 14. A-kassan tar hand om sina frågor 010-601 18 00,

Direktnr till anställda i Byggnads Väst finns på www.byggnads.se/vast

Inträdesansökan på hemsidan

Det går att söka medlemskap genom att fylla i sina uppgifter på Byggnads hemsida www.byggnads.se. Klicka på fliken Medlemskap/Bli medlem.

Lönebaserat avgiftssystem

För att Byggnads ska veta vilken medlemsavgift du ska betala måste du meddela din lön. Gör det på byggnads.se. Logga in på medlems-sidorna i rutan till höger, följ instruktionerna. Gå in under rubriken "Profilsida". På hemsidan ser du de olika avgifts-ste-gen. Du kan också ringa.

Betala avgiften via autogiro

Att betala avgift via autogiro är bekvämt. Skriv ut blankett från hemsidan eller ring så skickar vi en, se sid 2.

Nästa nummer av Byggvästen, nr 4 2012, kommer i december. Har du tips eller idéer om t ex arbetsplatser att besöka ring 010-601 14 39 eller maila marie.thegerstrom@byggnads.se